

Kunskapsfordringar

Förarintyg och Kustskepparintyg

Nämnden för
båtutbildning
(NFB)

Förarintyg och Kustskepparintyg

Nämnden för båtlivsutbildning, NFB, har det administrativa ansvaret för utbildning av fritidsbåtfolk.

I denna nämnd ingår Sjöfartsverket, Svenska Båtunionen, Svenska Seglarförbundet och Svenska Kryssarklubben.

Allmänt om förarintyg för fritidsbåt (gällande från januari 2003)

Förarintyg för fritidsbåt är ett intyg om att innehavaren vid prövning visat sig ha teoretiska kunskaper om sjövägsregler, navigation, båtlivskunskap mm, för att föra fritidsbåt inomskärs och i skyddade vatten.

Förarintyg medför inte behörighet för innehavaren att utöva befäl på svenskt handelsfartyg eller att föra fritidsfartyg som avses i kungörelse (1970:344) om kompetenskrav för förare av större fritidsbåtar.

För att få Förarintyg för fritidsbåt ska den sökandes kunskaper prövas av en förhörsförrättare, auktoriserad av NFB.

Lista över av NFB auktoriserade förhörsförrättare kan erhållas från NFB.

Avgift för prövning är 300 kronor.

Förutsättningar

För erhållande av Förarintyg gäller nedan angivna förutsättningar och kunskapsfordringar:

Prövningen ska vara skriftlig men kan kompletteras med ett muntligt förhör. Räknedosa får inte användas. Vid prövningens slut ska förhörsförrättaren meddela om prövningen godkänts eller ej. Sökanden ska under kalenderåret ha fyllt lägst 12 år.

I det följande avses med:

<i>Kännedom</i>	att en sökande utan krav på detaljkunskap på ett i huvudsak riktigt sätt kan redogöra för aktuellt avsnitt.
<i>Kunskap</i>	att en sökande med krav på detaljkunskap på ett riktigt sätt kan redogöra för aktuellt avsnitt.
<i>Färdighet</i>	att en sökande under realistiska tidsförhållanden praktiskt kan lösa aktuell uppgift på ett godtagbart sätt.

Kunskapsfordringar

DE INTERNATIONELLA SJÖVÄGSREGLERNA Kapitel A – Allmänt
Kunskap om tillämpningsföreskrifter, bestämmelser om ansvar och definitioner för att rätt kunna tillämpa de internationella sjövägsreglerna främst med avseende på vad som nedan anges under respektive kapitel.

Kapitel B – Styrnings- och seglingsregler
Kunskap om samtliga regler som kommer till användning och som ska kunna tillämpas vid förande av båt.

Kapitel C – Fartygsljus och signalfigurer
Kännedom om principerna för lanterneföring, regel 20, 21, 23A, 23C, 25 samt regel 25e och 27e 2 st.

Kapitel D – Ljud- och ljussignaler
Kunskap om de ljudsignaler som ska avges från båt, regel 32, 34a och 34d.
Kännedom om övriga förekommande ljud- och ljussignaler från fartyg.
Kunskap om egna åtgärder då signal uppfattas.
Kunskap om nödsignaler, bilaga 4, 1§ a-k samt 2§.

SJÖTRAFIK- FÖRORDNINGEN (SFS 1986:300) *Kännedom* om 3 kapitlet 5§, förbud att förtöja vid sjömärken.

SJÖLAGEN *Kännedom* om sjölagens:

Kap	§	
1	9	fartygs sjövärdighet-bemannings-utrustning m m
6	1	befälhavarens ansvar för fartygets sjövärdighet
6	6	befälhavarens ansvar och skyldigheter vid sjönöd
8	4	befälhavarens ansvar och skyldighet vid sammanstötning
20	2	påföljd för brist i gott sjömanskap
20	3	onödigt störande
20	4	sjöfylleri
20	5	grovt sjöfylleri

PUBLIKATIONER *Kännedom* om den hjälp vid navigeringen som kan erhållas från Svensk kusthandbok, privat utgivna seglingsbeskrivningar, Sjötrafikföreskrifter m m samt Underrättelser för båtsporten (Ufb).

SVENSKA SJÖKORT, BETECKNINGAR OCH FÖRKORTNINGAR DÄRI *Kännedom* om olika slag av svenska sjökort, Kort 1 samt val av sjökort.
Kunskap om de beteckningar och förkortningar i sjökort som är av vikt vid navigering inomskärs.

UTMÄRKNINGSSYSTEMET OCH OLIKA SLAG AV SJÖMÄRKEN I SVENSKA FARVATTEN *Kunskap* om gällande utmärkningssystem och de sjövägsmärken som ska beaktas vid förande av båt samt *Kännedom* om fasta sjömärken

KOMPASSEN OCH ANDRA NAUTISKA HJÄLPMEDEL *Kunskap* om kompassens 360°-system.
Färdighet i bruket av kompass i båt samt *Kännedom* om hur kompassen bör placeras och hanteras ombord med hänsyn till deviationen.
Kännedom om missvisningens storlek i hemmafärvatten.
Kännedom om satellitnavigeringens möjligheter och begränsningar.

PRAKTISKT SJÖKORTSARBETE	<i>Kunskap</i> och <i>färdighet</i> i att uppmäta distanser, ta ut kurser och bäringar (orättade), utföra fart-, tid- och distansberäkningar, markera ett läge med känd latitud och longitud och positionsbestämma en i sjökortet angiven punkt. <i>Kännedom</i> om hur man uppskattar avdriftens storlek och hur man kan kompensera denna genom att ”hålla upp”.
METODER FÖR NAVIGERING	<i>Kännedom</i> om hur man planerar färd med hjälp av i sjökortet kända objekt. <i>Kunskap</i> om hur man med ledning av ett sjökort navigerar under dagen i en prickad led och i outprickat farvatten. <i>Kännedom</i> om hur man navigerar under mörker med edning av olika typer av farledsfyror. <i>Kännedom</i> om hur man navigerar samt övriga åtgärder vid nedsatt sikt.
SVENSK SJÖRÄDDNING	<i>Kunskap</i> om hur sjöräddningen larmas samt vilka åtgärder som kan vidtas för att inte sjöräddningen omotiverat larmas genom egen försummelse. <i>Kunskap</i> om skyldigheten att ingripa samt lämna bistånd till nödställda där detta kan ske utan fara för egen säkerhet (Sjöl 6:6 2:a st)
SÄKERHET M M	<i>Kännedom</i> om lämplig säkerhetsutrustning för fritidsbåtar och bruket av denna samt de vanligast förebyggande åtgärderna mot brand i båtar (se t ex Sjöfartsverkets broschyr ”Säkerhet Ombord”). <i>Kunskap</i> om när och hur brandsläckare, räddningsväst, flytplagg och övrig nöd- och säkerhetsutrustning ska användas. <i>Kännedom</i> om den hjälp som instruktionsbok och felsökningsschema kan ge vid handhavande av motor och bränslen.
SJÖMANSKAP M M	<i>Kännedom</i> om vilka åtgärder och manövrar som kan vidtas vid ”man-överbord” och vid ombordtagning av nödställd.

Kännedom om åtgärder vid hårt väder och om metoder och principer för ankring, förtöjning och bogsering.
Färdighet att utföra dubbelt halvslag, råbandsknop, skotstek och pålstek samt
Kunskap om hur de används.
Kännedom om roder- och propellerverkan.
Kännedom om båtars svallegenskaper.

MILJÖ *Kännedom* om nödvändigheten att informera sig om miljölagar för färden.
Kännedom om 2 kap 2§ lagen (1980:424) mot vattenförorening från fartyg.
Kännedom om 1 kap 1§ 2st och 6 kap 2§ och 5§ pkt 4 i Sjöfartsverkets kungörelse (1985:19) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg.
Kännedom om svenska bestämmelser för natur- och djurskyddsområden, allemansrätt och -skyldighet.
Kännedom om hantering av miljöfarligt material som kan förekomma i samband med fritidsbåtar.

VÄDER OCH VIND *Kännedom* om den hjälp som kan fås av väderleksrapporter i massmedia, telefonsvarare och VHF.
Kännedom om den information som kan fås från barometern.
Kännedom om vindriktningar vid låg- och högtryck, ovädersmoln.
Kännedom om sjöbris.

SJUKVÅRD *Kännedom* om lämpligt innehåll i en förbandslåda.
Kännedom om ABC-åtgärderna (åtgärder vid andningsstopp, blödning och cirkulationssvikt).
Kännedom om de första varningstecknen vid nedkylning (hypotermi) samt åtgärder.
Kännedom om åtgärder vid brännskador.

Båtpraktik

NFB rekommenderar, att sökanden, för att få inblick i handhavandet av en fritidsbåt och av praktisk navigering inomskärs eller i annat farvatten nära land, deltar i en övning, som beskrivs här nedan eller i annan likvärdig övning.

Målet med övningen är att väcka deltagarnas intresse att öva sin färdighet i navigering och hantering av båt. Övningen ska samtidigt ge deltagarna en uppfattning om hur de senare kan öva med den egna båten.

Med "likvärdig övning" avses annan övning, som innehåller i stort sett samma moment. Viktigt är att varje deltagare utför de olika momenten. Moment nio kan utföras gemensamt. Övningen bör utföras i en fritidsbåt eller motsvarande (ej skepp).

Bevis om deltagande i övningen tecknas i intygsboken av övningsledaren eller av förhørsförrättaren.

Övningen består av följande moment:

1. Läs sjökort, utpeka objekt i naturen som markerats i sjökort och omvänt.
2. Styra efter kompass och i enslinje.
3. Utföra kurskontroll i enslinje.
4. Navigera i utprickat farvatten.
5. Utföra lägesbestämning.
6. Utföra "man-överbord"-manöver genom bärgning av fender eller dylikt.
7. Utföra manövrar för att erfara effekten av roder- och propellerverkan.
8. Utföra losskastning- och tilläggningsövning på lämpligt sätt.
9. Delta i förtöjning av båt med användning av spring.

Allmänt om Kustskepparintyg

(gällande från januari 2003)

Kustskepparintyg är ett intyg om att innehavaren vid prövning visat sig ha sådana teoretiska kunskaper om sjövägsregler, navigation, båtlivskunskap m m, som erfordras för att framföra ett fritidsfartyg i dagsljus, mörker och nedsatt sikt.

Kustskepparintyg ger behörighet att föra fritidsskepp (12x4 m), enligt kungörelse (1970:344) om kompetenskrav för förare av större fritidsbåtar, men ej behörighet att utöva befäl på svenska handelsfartyg.

För att få Kustskepparintyg ska den sökandes kunskaper prövas av en förhørsförrättare, auktoriserad av NFB. Lista över av NFB auktoriserade förhørsförrättare kan erhållas från NFB.

Avgift för prövning är 250 kronor.

Förutsättningar

För erhållande av Kustskepparintyg gäller nedan angivna förutsättningar och kunskapsfordringar:

Sökande ska före prövningen ha:

- under kalenderåret fyllt minst femton år
- innehaft Förarintyg i minst en månad
- praktisk erfarenhet av förande av fritidsbåt

Sådan praktisk erfarenhet kan dokumenteras genom att uppvisa:

- intyg över genomgången övning för Förarintyg för fritidsbåt enligt NFB:s rekommendation eller
- intyg över övning, omfattande moment ingående i Svenska Båtunionens Rorsmansmärke, eller
- intyg över genomgången utbildning av Svenska Kryssarklubbens Yachtskepparutbildning steg II, praktiska delen, eller
- annat intyg om likvärdig praktisk erfarenhet, som utställts av person, som godtas av förhørsförrättaren.

Prövningen ska bestå av ett skriftligt prov och vid behov ett muntligt förhör, vilka genomförs vid ett och samma tillfälle. Det skriftliga provet ska genomföras på högst två timmar. Det muntliga förhöret ska ske i form av individuellt förhör med utgångspunkt från resultatet av det skriftliga provet. Vid prövningens slut ska förhørsförrättaren meddela om prövningen godkänns eller ej.

I det följande avses med:

<i>Kännedom</i>	att en sökande utan krav på detaljkunskap på ett i huvudsak riktigt sätt kan redogöra för aktuellt avsnitt.
<i>Kunskap</i>	att en sökande med krav på detaljkunskap på ett riktigt sätt kan redogöra för aktuellt avsnitt.
<i>Färdighet</i>	att en sökande under realistiska tidsförhållanden praktiskt kan lösa aktuell uppgift på ett godtagbart sätt.

Kunskapsfordringar

DE INTERNATIONELLA
SJÖVÄGSREGLERNA Kapitel A – Allmänt

Kunskap om samtliga regler.

Kapitel B – Styrnings- och seglingsregler.

Kunskap om samtliga regler.

Kapitel C – Fartygsljus och signalfigurer.

Kunskap om reglerna 23, 25 och 30, samt

Kännedom om kapitlets övriga regler.

Kapitel D – ljud- och ljussignaler.

Kunskap om samtliga regler.

Bilagorna 1 t o m 3 – Lanternors placering och tekniska detaljer, fiskefartygssignaler och tekniska detaljer för ljudsignalanordningar.

Kännedom om samtliga bilagor

Bilaga 4 – Nödsignaler

Kunskap om samtliga regler 1§ a–k och 2§

Kännedom om övriga nödsignaler

SJÖTRAFIKFÖRORDNINGEN
(SFS 1986:300) *Kännedom* om kapitel 1, 2 samt
Kunskap om kapitel 3, 5§.

PUBLIKATIONER	<i>Kunskap</i> om den hjälp vid navigeringen, som kan er- hållas från Svenska Lots, Svensk kusthandbok, privat utgivna seglingsbeskrivningar, Svensk Fyrlista, Sjötrafik- föreskrifter m m, Underrättelser för sjöfarande (Ufs) samt Underrättelser för båtsporten (Ufb). <i>Kännedom</i> om att liknande publikationer även utges av andra länders sjöfartsadministrationer. <i>Kännedom</i> om att speciella sjövägs- och utmärkningsreg- ler finns för inre vattenvägar.
SJÖKORT	<i>Kännedom</i> om sjökorts uppbyggnad, tillförlitlighet och de vanligaste projektionerna, olika slag av svenska sjökort, Kort 1 samt val av sjökort. <i>Kunskap</i> om de beteckningar och förkortningar, som är av vikt för navigering. <i>Kännedom</i> om att nationella avvikelser vid utformningen av sjökort kan förekomma. <i>Kännedom</i> om elektroniska sjökort samt skillnaden mellan scannade och vektoriserade.
FYRBELYSNINGSSYSTEMET	<i>Kunskap</i> om olika slags fyrar, fyrkaraktärer, fyrsektorer samt deras beteckningar i sjökort.
UTMÄRKNINGSSYSTEMET	<i>Kunskap</i> om gällande utmärkningssystem och om fasta sjömärken, utmärkning av fiskeredskap samt om svenska sjövägsmärken.
KOMPASS	<i>Kännedom</i> om olika kompassers funktion, egenskaper och vård.
ÖVRIGA NAUTISKA HJÄLPMEDEL	<i>Kännedom</i> om för fritidsfartyg avsedda lod och loggar, deras funktionssätt och begränsningar. <i>Kännedom</i> om olika optiska pejlinstrument. <i>Kännedom</i> om radarns principer, möjligheter och be- gränsningar samt om användningen av radarreflektorer. <i>Kännedom</i> om satellitnavigeringens möjligheter och begränsningar. <i>Kännedom</i> om möjligheten att sammankoppla olika navigationsinstrument.

RADIOKOMMUNIKATION	<i>Kännedom</i> om VHF- och mobiltelefonsystemens möjligheter och begränsningar samt villkor för innehav. <i>Kunskap</i> om hur nödtrafik utväxlas.
PRAKTISKT SJÖKORTSARBETE	<i>Kunskap</i> om och <i>färdighet</i> i: - kursställning och kursrättning med hänsyn till missvisning, deviation, avdrift och ström - fart-, tid- och distansberäkningar - att bestämma sin position med hjälp av ortlinjer (krysspejling, 2 pejlingar o utseglad distans) - att föra bestick - att utföra deviationsbestämning vid gång i enslinjer
METODER FÖR NAVIGERING	<i>Kunskap</i> om principerna för inom- och utomskärsnavigering, i och utanför utmärkt farled, under ljus, mörker samt i nedsatt sikt.
SÄKERHET	<i>Kännedom</i> om den svenska sjöräddningens organisation <i>Kunskap</i> om hur sjöräddningen larmas samt vilka åtgärder som kan vidtas för att inte sjöräddningen omotiverat larmas genom egen försummelse. <i>Kunskap</i> om lämplig säkerhetsutrustning för fritidsbåtar och bruket av denna, samt det vanligaste förebyggande åtgärderna mot brand i båtar (se t ex Sjöfartsverkets broschyr "Säkerhet ombord"). <i>Kunskap</i> om fartygets och den personliga säkerhetsutrustningens användning. <i>Kännedom</i> om åtgärder vid åskväder <i>Kännedom</i> om den hjälp, som instruktionsbok och felsökningsschema kan ge vid handhavande av motor och bränslen.
SJUKVÅRD	<i>Kännedom</i> om lämpligt innehåll i en förbandslåda med tanke på den planerade färden. <i>Kännedom</i> om för färden lämpliga läkemedel. <i>Kännedom</i> om ABC-åtgärderna (åtgärder vid andningsstopp, blödning och cirkulationssvikt)

Kännedom om de första varningstecknen vid nedkylning (hypotermi) samt åtgärder.

Kännedom om åtgärder vid brännskador.

Kännedom om omhändertagande vid stukningar och benbrott.

SJÖMANSKAP M M

Kunskap om vilka åtgärder och manövrar, som kan vidtagas vid "man-överbord" och vid ombordtagning av nödställd.

Kännedom om större och mindre fartygs stoppsträckor, girkurvor och manöveregenskaper.

Kännedom om åtgärder vid hårt väder.

Kännedom om nödvändigheten av vaktfördelning vid gång under längre tid samt vikten av regelbunden kost.

Kännedom om att sjöstuva, att göra båten sjöklar.

Färdighet i att utföra dubbelt halvslag, råbandsknop, skotstek, pålstek och överhandsknop i åtta samt

Kunskap om hur de används samt

Färdighet att lägga en tagling.

Kännedom om ankarutrustning för mindre fartyg

Kunskap om metoder och principer för ankring av mindre fartyg.

Kunskap om roder- och propellerverkan.

Kännedom om olika framdrivningssystem påverkan på manöveregenskaperna.

Kännedom om manövrering vid losskastning och tillläggning med mindre fartyg samt motåtgärder vid yttre påverkan (vind, ström) under dessa manövrar.

Kännedom om orsakerna till försämrad stabilitet och åtgärder för att förbättra den samt påverkan av fri vätskeyta.

Kännedom om undsättning av nödställt fartyg och om bogsering till sjöss.

MILJÖ

Kännedom om nödvändigheten att informera sig om miljölagar för färden

Kännedom om 2 kap 2§ lagen (1980:424) mot vattenför-

orening från fartyg.

Kännedom om 1 kap 1§ 2:a st och 6 kap 2§ och 5§ pkt 4 Sjöfartsverkets kungörelse 1985:19 om åtgärder mot vattenförorening från fartyg.

Kännedom om svenska bestämmelser för natur- och djurskyddsområden, allemansrätt och -skyldighet.

Kännedom om hantering av miljöfarligt material som kan förekomma i samband med fritidsbåt.

- VÄDER OCH VIND *Kännedom* om den information, som kan fås av barometer, väderleksrapporter i massmedia, telefonsvarare och VHF samt deras tillförlitlighet.
- Kännedom* om frontpassager.
- Kännedom* om land- och sjöbris.
- Kännedom* om olika vindskalor (Beaufortsskalan, m/s, knop).

Rekommenderad praktik mörker för Kustskepparintyg

För att få avlägga Kustskepparintyg krävs båtpraktik enligt Förarintygets fordringar. För att praktisera kustskepparkunskaperna rekommenderas följande praktik.

Viktigt är att varje deltagare utför de olika momenten.

Moment 9 kan utföras gemensamt.

Övningen består av följande moment:

1. Val av lämpliga sjökort.
2. Gång i fyrbelyst led.
3. Identifiering av fyror.
4. Utnyttja sektorgränserna (w/r och w/g).
5. Avståndsbestämning i mörker.
6. Utföra ”man-överbord”-manöver genom bärgning av fender eller liknande som är försedd med lampa.
7. Användning av moderna navigeringshjälpmedel (lod, GPS, plotter, radar m m) samt visa på tillförlitlighet och brister.
8. Positionsbestämning under gång.
9. Förtöjning med användning av spring.

Kompletterande utbildning

Nämnden för båtlivsutbildning har tagit fram kunskapsfordringar för ytterligare ett antal intyg. Dessa är tänkta att komplettera den grundläggande navigatoriska utbildningen och ge utökad kompetens.

Manöverintyg för högfartsbåt

Att köra en snabbgående fritidsbåt ställer stora krav på föraren. I utbildningen ingår bl a kunskap om trimlägets inverkan på köregenskaperna, omkörningsteknik i svallvågor, giregenskaper, kvalitets- och hållfasthetskrav samt säkerhet. Vid provningen ingår såväl ett teoretiskt som ett praktiskt prov.

Båtmekanikerintyg

Fyra av tio sjöräddningsinsatser gäller någon form av motorproblem. Det visar på ett stort behov av vidgad kunskap om båtmotorers konstruktion, funktion samt skötsel. Utbildningen omfattar utom- och inombordsmotorer, bensin- och dieseldrift, motorns elsystem samt övrig utrustning.

Radarintyg för fritidsbåt

Allt fler fritidsbåtar utrustas med moderna, effektiva och kompakta radaranläggningar. Målet med utbildningen är att öka kunskapen om användningen av radar i fritidsbåt och minska risken för olyckor i samband med radar-navigering. Vid provningen ingår såväl ett teoretiskt som praktiskt prov.

Utsjöskepparintyg

I och med att fritidsbåtarna blivit större och säkrare har möjligheterna till längre färder ökat. Utbildningen omfattar navigering utmed kontinenter och längs inre vattenvägar. Särskild vikt läggs vid kunskaper om tidvatten, meteorologi, säkerhet, sjukvård, nödvändiga skeppshandlingar m m.

Seglarintyg 1, 2 och 3

För att som nybörjare komma igång med segling och slippa göra alla misstag själv är det en bra genväg att ta Seglarintyg 1 och lära sig grunderna i segling. Vill du sedan utöka dina kunskaper och få lite fart på båten tar du Seglarintyg 2. Seglarintyg 3 tar du om du vill bli en nästan fullärd seglare.

Radiointyg

Finns i två nivåer. VHF-certifikat (SRC – Short Range Certificate) krävs för att få använda en VHF-apparat. MF- och HF-certifikat (LRC – Long Range Certificate) ger kompetens att utöver VHF också använda apparater inom MF- respektive HF-bandet.

**Nämnden för
båtlivsutbildning (NFB)**

Box 24015, 104 50 Stockholm
(af Pontins väg 6, Djurgården)
Telefon: 08-663 79 93
Fax: 08-442 66 50
E-post: info@nfb.a.se
www.nfb.a.se